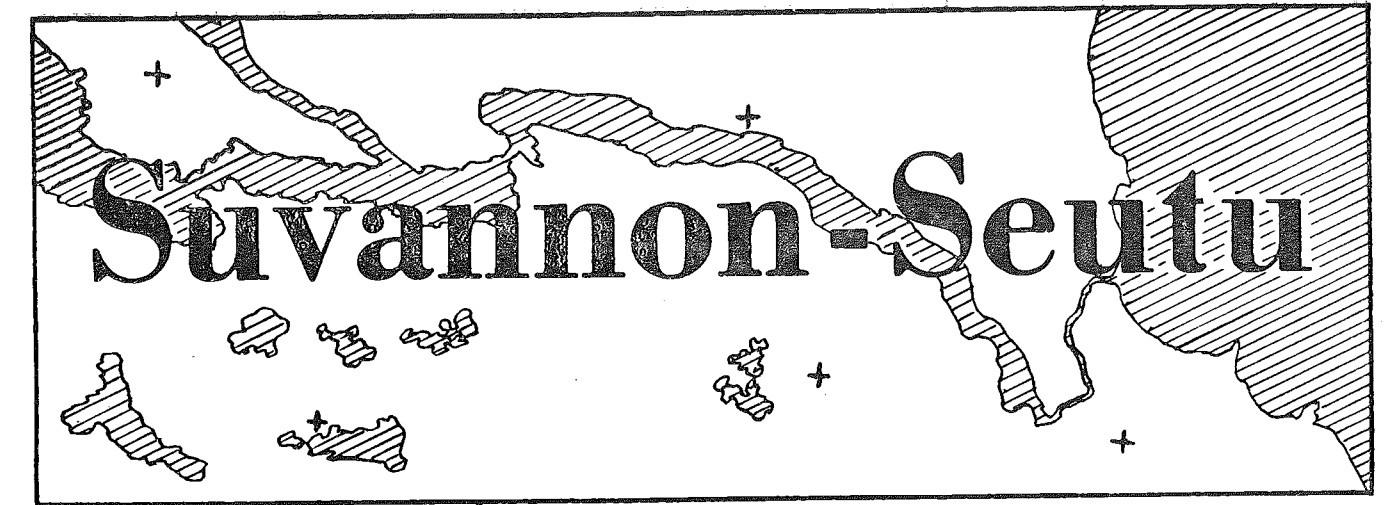

N:o 6 JOULUKUU

Suvanto-Säätiön julkaisema aikakauslehti

1963

Päätoimittaja Iivari Karpanmäki

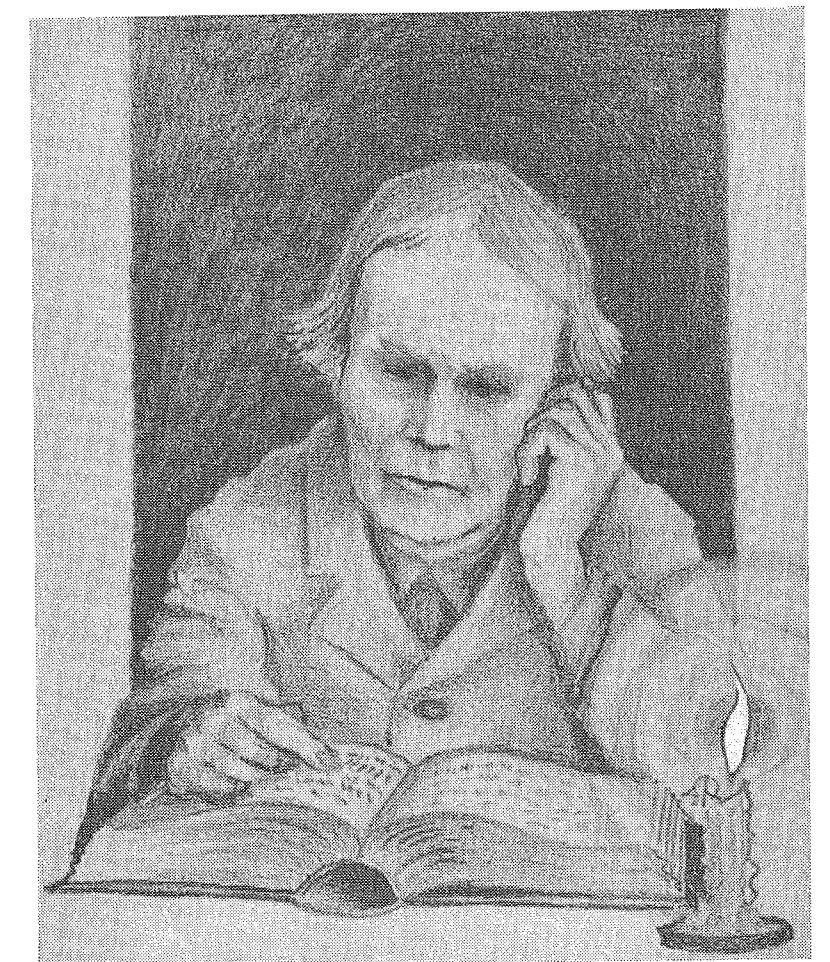
JOULUNUMERO

Jouluna

NYT HILJAISENA KAIKKI – TAIVAS, MAA
TAAS JOULUJUHLAA JÄLLEEN ODOTTAA.
ME SAAMME SEIMENLAPSEN VIERAAKSEMME.
NYT IHMISMIELI KESKEN ARKITYÖN
ON HERKISTYNYT – IHME JOULUYÖN,
ON JÄLLEEN TULLUT MEIDÄN LÄHELLEMME.

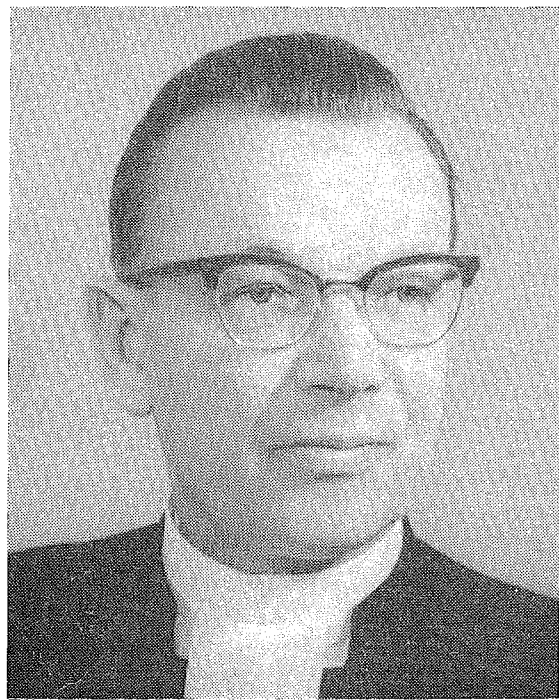
NYT YLI PAKKASEN JA PIMEÄN,
KOEKA SAAMME TUNTEEN LÄMPIMÄN.
KUN ENKELKUORON KAIKU KAUKAA SOI.
SE PAIMENILLE JOULUSANOMAA
JULISTI – RIEMUITKOON NYT KAIKKI MAA.
KUN JOULUN HERRA RAUHAN MEILLE TOI.

IIVARI KARPANMÄKI

JOULUN SANA

Lyijykynäpiirros Sakari Ryyppö

Tuomiorovasti Eino Sares.

Joulu elää

Vuoden kuluessa tapahtuu ihmiselämässä monenlaista. On iloja ja suruja. Parhaimpia ilon aiheita on joulun vietto sen kaikkine syködyttävine kokemuksineen. Riemullista on joulun odotus ja sen täyttymys aattona. Se on sellaista, että harva ihminen kykenee sitä kuvailemaan ja kertomaan. Joulu täytyy elää ja kokea.

Siellä Sakkolassa, Suvannon järven rantamilla, rakkailla synnyinsijoilla vietettiin joulua tavalliseen tapaan niinkuin muuallakin. Kun me paljasjalkaiset ja pesunkestävät "sakkuloist" muistelemme kotiseurakunnan joulua, niin lämmin liikituksen vire täyttää sydänelä. Aattona tuotiin kuusi ulkoa sisälle, sulatettiin jäistä puhtaaksi, pantiin kuusenjalkaan ja koristettiin valmiiksi. Saunassa käynti oli kuin juhlaa. Pian senjälkeen istuttiin jouluaterialle. Aaton iltaan sisältyi monenlaista ohjelmaa, mutta joulupukin saapuminen oli lopuksi kuin kaiken kruununa. Varhain pyrittiin yöpuulle, sillä jouluaamuna oli ajoissa pyrittävä kirkkotielle. Miten tunnelmallista olikaan istua metsäisellä tiellä soahkareessa väljyjen alla, kuunnella kulkusten ki-

linää ja katsella joulun tähtitavasta. Joulukirkko oli täynnä kansaa. Tutut sielunpaimenet siellä saarnasivat. Ei jaksanut ajatus aina kulkea saarnamiehen kyydissä, sillä katseltavaa oli niin paljon. Vaikka kotiseurakunnan papit saarnasivatkin hyvin, niin voimakkaamman vaikutuksen minuun teki kuitenkin se vaikutus minkä sain siitä tunnosta, että Jumalan pyhä, yhteinen seurakunta on koolla Seimen lapsen kehdon äärellä. Sen sai maistaa lapsikin. Jouluevankeliumi todella eli. Pyhä Henki kanto sen Beethovenin Sakkolaan saakka.

Mutta toista on nyt! Näin kuulon jonkun huokaisevan. Sen jälkeen, kun kotiseutu jäi, ei minulla ole ollut kunnon joulua! Näin miettii toinen. Ennen vanhaan maistui Sana mieluisammalta, kun omat miehet Elenius, Sonny, Vikman, Silvennoinen, Laurila, Liesmaa, Maasalo, Lehmusvuori ja Kelo olivat siellä kotitemppelissä omilla paikoillaan. Siinä on lausuttuna monen sakkolalaisen vakaumus. Mutta hyvät siskot ja veinot! Kyllä meidän täytyy mennä joulukirkkoon tänäkin vuonna. Lempäälän, Oriveden, Ruoveden, Viialan, Pun-

kalaitumen ja Huittisten ym. kirkot odottavat meitä. Ja kun pääsemme sinne, niin me voimme samalla matkalla käydä Sakkolassakin. On olemassa ajatuksen lentokone. Kun kirkossa veisataan jouluna alkuvirttä, hypätkäämme tähän lentokoneeseen. Ykskaks olemme siellä punaisessa puukirkossa, joka oli niitten ikivanhojen känkryäpetäjien katveessa. Ehdimme nähdä tutut kirkonpalvelijat, ystävät ja kylänmiehet, pistäytyä sankarihaudoilla ja omaistemme haudoilla sekä ehtiä virren aikana hyvissä ajoin takaisin synnintunnustusta lukemaan. Kotiin palatessa voimme kertoa terveisemme Sakkolan kirkosta. Silloin tunnemme, miten joulu elää lakkaamatta.

Nelisen vuotta sitten oli minulla tilaisuus käydä Palestiinassa opintomatalla. Retkeläisjoukkomme suuntasi matkansa myös Beethemiin. Kaupungin porteilla sijaitsee Paimenten keto, jossa enkeljoukko veisasi Jumalalle ylistystä maailman ensimmäisenä jouluna. Kun me pyhiinvaeltajat seisomme samassa kalliosyvennyksessä, missä jouluevankeliumi kuultiin ensimmäisen kerran, tunsimme väkevästi, että

ARVI KARVONEN:

Tavallista juhlavammat häät Petäjärvellä v. 1911

Tosiaankin — kun niitä näin yli viidenkymmenen vuoden takaa muistelee — olivat enoni Aleksanteri Lampun ja Lyyli Tervosen häät kesällä 1911 Sakkolan Petäjärvellä eräissä suhteissa varsin harvinaislaatuiset. Jo se seikka että vihkijänä ei ollut kumpikaan oman seurakunnan papeista, oli tavallisesta käytännöstä poikkeavaa. Häiden tärkeimmän toimituksen nimittäin suoritti minun setäni, ihan sitä varten Inkerinmaalta saapunut Venjoen seurakunnan kirkkoherra Aleksander Karvonen, hänkin Petäjärvellä syntynyt, Voutilan poikia. Ehkä vielä enemmän herätti huomiota sellainen harvinaisuus kuin hääkantaatti. Tuskinpa sellaista oli koskaan aikaisemmin ollut missään häissä koko Karjalan kannaksella! Ja kolmas erikoisuus oli siinä, että nämä

joulu elää. Viritimme siellä keskellä kesää jouluvirren "Enkeli taivaan". En ollut vielä koskaan ollut sellaisessa joulukirkossa.

Rakkaat kotiseurakuntalaiset! Sakkolan joulu on siirtynyt monien kauniiden muistojen joukkoon. Joulun me vietämme tänä vuonna "siellä jossakin". Joulusta jouluun kulkee elämämme taival. Se säättää elämämme rytmin. Se tuo meille jouluevankeliumista uuden hengellisen elämän ajasta aikaan. Mutta me odotamme taivaassa sel-laista joulua, missä Jumalan evakokansa tapaa joulun Vapahtajan ja toinen toisensa. Ystävät! Sellaiseen joulukirkkoon meidän tulee päästä.

Joulu elää, koska Vapahtaja elää!

Eino Sares

häät tanssittiin suola- ja sillimakasiinissa, jota oli pari päivää ennen häitä siivottu väellä ja voimalla, siirtämällä sillitynnärit toisiin suojiin ja järjestämällä suolasäkit seinävierustoilta istumasijoiksi. Makasiinin lattia oli koetettu lapioiden ja varsiluutien (metlojen) avulla saada joltiseenkin kuntoon. Mutta voimaperäisenkään puhdistaminen ei saanut vuosien mittaan koko rakennukseen imeytynyttä valtavaa sillisuolaveden hajua vähenemään. Lattian tahmeudesta ja ilmaston suolapitoisuudesta huolimatta saivat Mikko Jortikan "sermantkan" sävelet lattian täyttymään tunnista tuntiin hikoilevista tanssijoista.

Vihkiminen tapahtui Lampun suuressa elotuvassa, jonne Blütnerpiano oli salista siirretty kantaatin esittämistä varten. Niin — se kantaatti olikin luku erikseen. Serkuni Aleksanteri Kuparinen (runoilijana Aleksanteri Aava) oli kirjoittanut tilaisuutta varten hääkantaatin "Elämän sointuja" ja minä Lukkari-Urkurikoulun ja pari vuotta Helsingin Orkesterikoulua käyneenä uskalsin sen säveltää seka-, nais- ja mieskuorolle sekä sopraanosoololle pianon säestyksellä. Kuorot koostuivat Kirkonkylän, Riiskan ja Petäjärven laulutaitoisista nuorista, joita kävin harjoittamassa parin viikon aikana ennen häitä. Häpäpäivänä, pari tuntia ennen vihkimistä pidettiin yhteisharjoitus paikan päällä. Säestyksen suoritti nuorempi veljeni Erkki Karvonen ja sopraanosolistina oli (ei enempää eikä vähempää) Lahja Helén (sittemmin kuuluisa oopperalaulajatar Lahja Linko). Kantaatti esitettiin heti vihkimisen jälkeen. Esityksen päätyttyä huo-

masin monen emäntäihmisen ja neitosienkin käsittelevän nenäliinaansa. Tilaisuuden harvinaislaatuinen juhlavuus kaiketi heitä hieman liikutti. Kun näin yli puolen vuosisadan jälkeen silmäilen tuon kantaatin partituuria pakkaa hymyilyttämään että niin vähäisten opintojen pohjalla uskalsin ryhtyä kantaatin säveltämiseen. Mutta taitaahan olla niin, että nuorilta ei puutu rohkeutta: "rohkea rokan syö". Varmaa kuitenkin on: jos myöhemmin, vielä neljä vuotta musiikkia opiskeltuani olisin saman kantaatin säveltänyt, olisi siitä tullut aivan toisenlainen, mutta tuskin yhtä "kaunis". Olisi erittäin hauskaa saada kuulla millä tunteilla noissa häissä mukana olleet vielä elossa olevaiset tuota tilaisuutta muistelevat. Kantaatin esittäjistä tiedän vielä elävän ainakin seuraavat: Lahja Linko, veljeni Erkki, Martti Kuparinen ja runoilijan sisaret Helena ja Anna Kuparinen. Ehkäpä Suvannon-Seutu saa heiltä jonkun muistelon.

* * *

Elämän sointuja

Lyyli ja Santeri Lampulle 1911
omistanut Aleksanteri Kuparinen

Sekakuoro:

Oli lintunen pieni oksallaan
salon suuren sorjassa puussa.
Kevätvirrat vierivät parhaillaan,
löi lainehet salmien suussa.

* * *

Sopr. solo:

Mutt' yksinpä lintunen oksallaan
poven polttavan tunteita kanto,
yli metsien hellänä helkähtää
vain lemmenlaulunsa antoi.

PIISPAT JA PAPIT

Näinkin vanhaksi elettyä kuten allekirjoittanut, kohta 80 vuotta täyttävänä ei ajatukset useinkaan kohdistu eteenpäin ja uutta suunnittelevaan tehtävään, vaan pikemminkin muistoihin entisistä oloista, mikä heistä sitten olisi kerrottava hyvänä esimerkkinä nuoremmalle sukupolvelle, tai hylättävänä tapauksena. Erikoisesti olen viimeajoilla muistellut opetus ja valistustyötä, miksi se on muuttunut minunkin muistini aikana. Eihän 70—75 vuotta takaperin muuta opetustyötä sanottavasti ollut kuin kotiopetus ja seurakunnan puolesta papiston pitämät, paitsi tavalliset jumalanpalvelukset, myöskin rippikoulu, kylälukuset, pyhäkoulut ym. jotka etupäässä olivat lukutaidon ja uskonnon opetusta varten. Voimme kunnioituksella mainita, että papistollamme on tässä ollut valtavan suuri työ, saattaakseen kansamme melko täydelliseen lukutaitoon ja sen ohella koko kansan ns. "sivistyskansojen joukkoon". Tällä ei tahdota sanoa etteikö jälkeensä tullut koululaitos, kaikki ne muotoineen olisi asiaa suuresti parantanut, päin vastoin. Mutta alkutyön, eli perusmuokkauksen on kirkon taholta suoritettu.

Jos nyt tällä kertaa otamme puheeksi ns. "Piispan lukuset" jättäen rippikoulu, pyhäkoulut ym.

Sekakuoro:

Kevätkerttu kuunteli laulanta sinisalmen välkkyvän takaa.
Lie aatellut: sävel on sorjempaa jos kahden äänelle jakaa.

* * *

Naiskuoro:

Sirkutti, sirkutti, siivin nous, lens' kohden korpista rantaa.
Oman kullaan kera nyt puuhailee, pesäkorsia kilvan he kantaa.

* * *

Sekakuoro:

Kun laulaa se toinen oksallaan: elon työlle jo löysin ma ponnen! Niin toinen vastaapi viereltään: me laulamme oksalla onnen.

* * *

Sopr. soolo:

Sydäntuntehet on niin hellät ja hienot,
on lemмен soinnut niin vienot, niin vienot,
on kalliimmat kuin kiiltävä kulta — on syömmen syvimmän tuntehen tulta.

Ne päivänpaisteena taivaasta putoo ja sydämet yhteen ne kutoo, ne kutoo.

* * *

Luoja suo niiden puhtaina palaa, ne hohdetta kirkasta teillemmä valaa.
Ne ruusuja runsaasti poluille heittää ja elämän pahimmat puutteet ne peittää,
ovat lohtuna, lepona, tukena työssä, tulitornina loistavat elomme yössä!

* * *

Loppukuoro:

Kaksin taistot taistelemme, elon myrskyissä elämme.
Kaksin on vaiva valkeampi, kaksin tuulikin tutumpi.
Kaksin on ilo ihana, kaksin suru kaunihimpi.

* * *

Kun on viono vierelläni, oma pulmu purressani, silloin laulan lainehilla, soitan suurilla selillä oman impeni iloksi, oman kullaan kunniaksi.

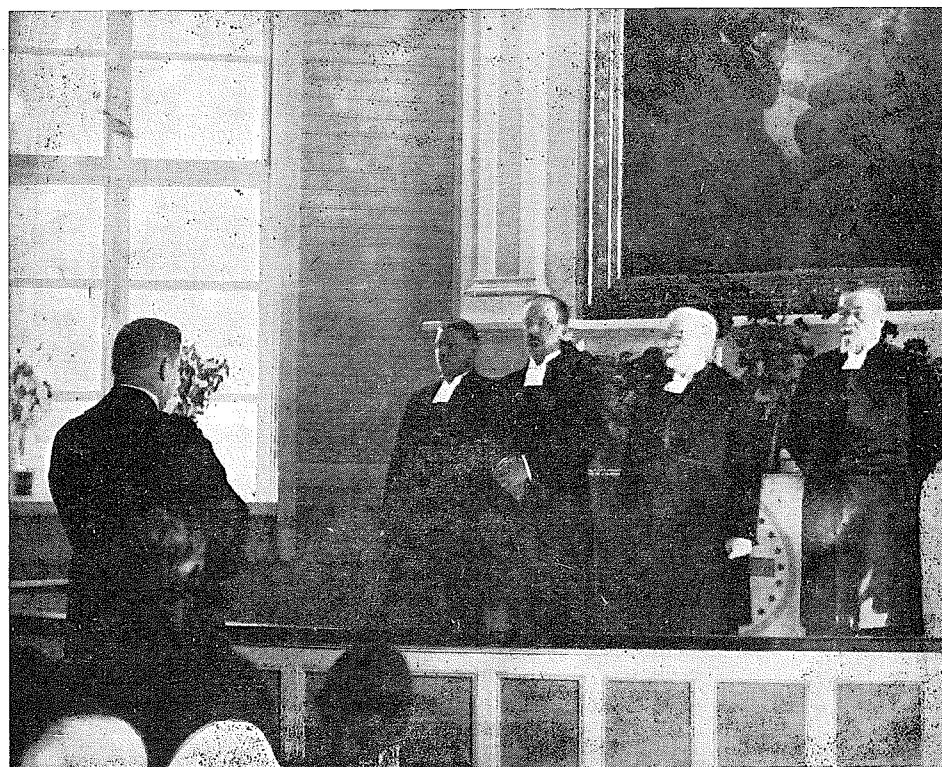
* * *

Sitten tuulten tyyntyessä, illan tullessa ihanan lasken laivan valkamille, purren puillensa asetan ikionnemme ovelle, rauhan saaren rantamalle.

käsittämättä, niin ovat ne paljon entisestä muuttuneet. Jo vanhoissa kirkkolaeissa määrättiin, että piispan tuli vähintään joka 5 vuoden aikana käydä jokaisessa seurakunnassa piispantarkastuksia pitämässä. Vanhempi väki muistaa hyvin kuinka piispa Goljander pari harmaata hevosta kuomukärkyjen edessä saapui Savonlinnasta seurueineen, joita oli paitsi piispan mukana kulkeva "notario" (sihtööri) myöskin pappi tai parikin jokaisesta läänin (seurakunnan) rovastikunnasta, yhteensä n. 6—10 pappiin. Tavallisesti ne kestivät 2 päivää. Ensimmäisenä päivänä tarkastettiin kirkon tilit ym. asiakirjat. Kuulusteltiin lasten lukutaitoa. Seuraavana päivänä oli aikuisten kirkkopyhä, johon seurakuntalaisia oli saapunut kirkko aivan täyteen. Alkuvirren veisattua astui piispa alttarille 2 papin seuraamana pitäen raamatun johdolla tervehdyspuheen. Messukasukoita ei siihen aikaan käytetty vaan kultainen risti heilui piispan kaulassa.

Saarnan aina piti oman seurakunnan kirkkoherra, tahi rovasti, jota piispa seurueineen ja seurakuntalaiset tarkkaavina kuuntelivat. Tarkkaavina, ne lienevät olleetkin kun yleisenä sananpartena oli, että "Silloin on papin paha saarnata kun on piispa kirkossa". Kun tavanmukainen loppulurgia oli toimitettu seurasi väliaika jonka aikana papit ja "kirkkoväärtit" (kirkkoneuvoston jäsenet) kävivät pappilassa päivällisillä. Eikä sieltä taitaneet hyvät ruuat puuttuaan, kun hyvistä kesteistä oli sananparreksi tullut, että "niin pidettiin kuin piispaa pappilassa".

Kun lounasaika n. 2 tuntia oli päättynyt kutsuivat kirkonkellot taas seurakuntalaisia kirkkoon. Nyt alkoi seurakuntalaisten lukutaidon kuulustelu, joka kävi niin että

Piispantarkastus ja kirkkoherra Silvennoisen virkaanasettajaiset Sakkolan kirkossa. Alttarilla piispa Eino Kalla.

piispa ennen alkua sakaristossa neuvotteli papiston kanssa, mikä pappi meni kirkossa millekin lohkolle seurakuntalaisilta kyselemään kristinopista, etupäässä Lut. katekismuksen selityksiä, kuinka hyvin niitä ulkoapäin osattiin. Papeilla olivat katekismukset käsissään, joista kyselivät ja ken ei niitä ulkoapäin muistanut, niin pappi usein antaa kirjan kyseltävälle käteen ja melkein loukkaavasti sanoa, että "osaatko sen tuosta sisältä lukea?" Piispa kulki papista papille kuunnellen kuinka pappi kyselee ja kuinka ihmiset osaavat. Tässä oli myöskin kuulema piispalla sellaisen tarkoituksen, että hän tutki täten pappeja kuinka ne osasivat kristinoppia ja ihmiset olivat ikäänkuin koekenttänä, jonka mukaan piispa arvosteli pappien kykyä ja taitoa. Mutta vaikka piispa onkin pappeja selvempi, niin sitäkin joskus vedettiin ikäänkuin huulesta. Huvittavana esimerkkinä kerrottakoon tässä

sä eräs Länsi-Kannaksen seurakunnan piispantarkastuksessa sattunut tapaus. Kun kirkkoherra L (Lönrot) tiesi, että heidän seurakuntansa on piispa Goljanderin tietäminkin mukaan hyvin heikko lukutaitoinen, niin sanoi hän päivällisiltä tullessa piispalle, että "minua on aina vaivannut näissä piispanlukuisissa se, että kun me papit menemme seurakuntalaisia kuulustelemaan, niin otamme kirjat mukaan, josta kyselemme. Eikö meidän pappien pitäisi tietää se ilman kirjasta katsomatta mitä me ihmisiltä kyselemme. Minä pyytäisin että Herra piispa antaisi papeille sellaisen määräyksen, että kun menette seurakuntalaisia kuulustelemaan, ei yksikään saa ottaa kirjaa mukaansa". Tähän sanoi piispa: "Tätä asiaa minä hiukan mietin!" Ja kun oli tultu sakaristoon ja pappien piti lähteä kirkkoon seurakuntalaisia kuulustelemaan, sanoi piispa, että "setä Lönrot on tehnyt

erään ehdotuksen johon minä olen päättänyt suostua, se on, että nyt kun menette seurakuntalaisia kuulustelemaan ei yksikään saa ottaa kirjaa mukaansa. Kyllä meidän pappien pitää se ulkoapäin tietää mitä vaadimme seurakuntalaisilta". — Ällistys oli pappien kesken suuri ja kerrottiin, että jotkut papit piispan selän takana näyttivät nyrkkiä (puol totta, puol leikkiä), setä Lönrotille, mutta kun se oli piispan määräys, niin oli sitä toteltava. Seurauksena oli se, että papit kyselivät seurakuntalaisilta aivan tuttuja ja helppoja opinkappaleita, jotka he itse ja ihmiset hyvin muistivat.

Piispa kuuntelee ja ihmettelee kun kaikki osaavat hyvin... Kun kuulustelujen loputtua seurasi piispan tavanmukaiset päättäjäissanat, sanoi hän mm. "erikoisen iloinen olevansa siitä, että setä Lönrot on tässä Kuolemajärven seurakunnassa tehnyt suurenmoisen työn sen jäl-

LAIVALLA JOULUKIRKKOON

Vanhanajan joulukirkossa käyntiin kuului eroittamattomasti lumi ja pakkanen, hevosella ajo pimeässä jouluyössä ja kirkkaiden tiukujen helinä. Perillä kirkossa lisäsivät tunnelmaa sadat kristallikruunuissa palavat kynttilät, jotka levittivät hentoa valoaan suurista kaari-ikkunoista myös yön pimeyteen.

1930-luvulla oli kuitenkin muutamia erikoisen leutoja vuosia, jolloin talven tulo siirtyi tavattoman myöhäiseksi. Kaivattu jääkansi ei syntynyt Suvannolle vielä joulukisikaan, vaikka tavallisina vuosina ajettiin hevosella jään ylitse jo adventtina, kun menttiin kuulemaan adventtihymniä ja aloittamaan uutta kirkkovuotta. Mutta eräänä vuotena lainehti Suvanto sulana vielä tammikuussa. Tällöin oli tilaisuus mennä laivalla joulukirkkoon. Kiviniemestä kävi laiva kahdellakin kirkolla. Vuoksen laiva kuljetti ihmisiä Lammasniemeen, Vuokse-

lan kirkkoon ja Suvannon laivamenin Sakkolan kirkolle niinkuin se sulan veden aikana oli tehnyt kirkkotuuri vuosikymmeniä. Laiva oli silloin yleinen kulkuväline kun autoliikennettä ei vielä tunnettu. Runsaasti käytettiinkin kesäistä kulkuneuvoa joulunakin. Epäilen kuitenkin että se vakiintunut joulu-tunnelma, johon liittyivät kuuraiset puut ja lumiset lakeudet, oli kokonaan poissa. Taivas kun oli lyijynharmaa ja maa musta.

Mutta luontokin suosii vaihtelua. Säiden vaihtelut ovat erilaisia. Jos tänään sataa niin huomenna paistaa aurinko, jos tänään on pakkanen niin on muutaman päivän kuluttua lämmin sää.

Näitä pitkiä ja lämpimiä syksyjä oli useampiakin. Kävin kerran laivalla tapaninpäivänä kirkossa Sakkolassa. Tällöin oli jo jäätä lahtien poukamissa, mm. lähtö Virkin rannasta tuotti vaikeuksia jääsohjon vuoksi, mutta kun päästiin irti ran-

nasta, oli kaikkialla selvä vesi.

Kaikkein lämpimin syksy oli silloin kun tammikuussa kynnettiin. Lukkaroisen Taavetti Vuokselasta kylvi ruistakin tammikuussa. Ihmiset kertoivat että hän saikin siitä melkoisen hyvän sadon. Tämä on melko harvinaista meidän maassamme.

Suvannon rantakylän asukkaille oli näistä leudoista syksyistä paljon haittaa ja harmia. Monilla oli maita, peltola ja niittyjä järven takana. Olisi pitänyt saada kotiin rehuja ja puita, mutta kuinka niitä haki kun oli välillä sula järvi. Kun sitten tuli jonkunlaisia yöpakkasia niin ei satanut lunta, rekiä ei voinut käyttää. Kerrottiin monien isäntien ajaneen jäällä "telekoilla", nelipyöräisillä käreillä, joita siihen aikaan oli melkein jokaisessa talossa. Nämä antoivat kovalla jäällä aikamoisen tärinän.

— — —

Kun ajattelemme nykypäivien

keen kuin hän viimeksi täällä kävi. Tämä joka hänen hiippakuntiansa seurakunnista oli kaikista heikoin lukutaidossa on nyt niin kehittynyt, että yhtäkään väärää vastausta ei hän seurakuntalaisilta kuullut. Tästä suurin kiitos paitisi Jumalalle myöskin setä Lönrotille ja koko seurakunnalle. Lisäksi kiitti hän erikoisesti kanttoria, sillä virsien veisuu oli niin mahtavaa, että sitä harvoin saapi kuulla. Näin päättyi piispan alttarilta pitämä kiitospuhe Herran siunaukseen ja kaikki lähtivät ilomielin kotihinsa.

Kyllähän piispa useimmin pappia on selvempi, mutta älykkyys, eli viisaus tulee kaikille ihmisille kuin

luonnon lahjana. Tästä tulokoon kerrotuksi toinen esimerkki.

Erään seurakunnan kirkkoherra oli tottunut jatkuvasti käyttämään alkoholia, ei suuremmissa määrin, mutta sen verran kumminkin, että nenä — kuten tavallista — rupeesi punottamaan. Eräs kerta paikkakunnalla olivat suuret juhlat ja niiden päättäjäsiksi hyvät päiväliset. Näihin juhlisiin oli mm. kutsuttu myöskin hiippakunnan piispa ja seurakunnan rovasti. Rovasti pahaa aavistaen kertoi aikaisemmin piispalle valittaen sitä kuinka hänen helmasynnikseen on tullut "nuuskaaminen" jopa siinä määrin, että nenäkin on punettunut. Tähän sanoi piispa vaan, että "eihän sitä

nyt niin kovin suureksi synniksi ole katsottava, jos ei muuta ole". — Illalla juhlien päätyttyä kun päivällispöytään oli asetettu, joutui piispa ja rovasti rinatusten. Kaiken muun tarjoilun lisäksi olivat myöskin viinalasipikarit asetettu jokaisen kohdalle. Tällöin ne jotka sitä käyttivät antoivat ne olla pysyvässä, mutta ehdottomasti raittiit kaatoivat ryyppylasit kumoon, merkiksi etteivät he välitä siitä. Tällöin kaatoi rovastikin ryyppylasinsa kumoon. Piispa tämän nähtyään sanoi rovastille: "No, no, nuuskatkaa vaan!" — Se riitti huomautukseksi rovastille.

J. Koiranen

SAKKULA KIRKKO PEÄKAUPUNGIS

Helsingin Sakkola-Seuran hengellinen juhla Tuomiokirkkoseurakuntatalissa
20. 10. 1963.

No sitä ommoa pyhätyöhä sieltä Sakkulast ei milleä soatu tuovuks, mut olha se jottai sekki, ko Sakkula kirkkomiehet ja sakkuloine kirkkoväk kerreäntyit kuuntele-moa toine toisijoa sammoi kattoloi al kaksikymment vuotta jälkiepäi, ko Suvanno rannoilt olliit evakkuo lähteniet.

Erpuolilt Suomie alkoit sakkuloist lappoa Helsinkiin jo lauvantain ja peäsiit viel saman iltan ku-

lemaa Sakkula viimistä kirkkoher-roa, rovast Juonas Lauriloa tuomio-kirkkuo.

A mut sit suntain — sillo näytti Helsinki ja koko Luoja luonto kaikkei sorjemmat puolies. Jo varraisest oamust ol syksyne luonto ko sorja kessäine morsian ikkeä.

Tavallissie alkoa kello kymmenelt alkoit nuo hyvi epätavallist sakkuloisii kirkomänot Suome ensimmäises mut kuiteki tuoriemmas tuomiokirkkos.

Soarnan pit tuomiorovast Eino Sares — hää o näet niitä Haparaissii Böckermanni poikii. Soarna aihe ol Matteukse evankeliumi yheksännest luvust, mut sopiha si-he sit uueaikaismiepiiki asjoi. Nii-ko sekkii vertaus nykyaja kirkos-käynnist ja estejuoksust, ko on jos jonniilaisii vastuksii ja hiijoamis-sii, jottei muka kirkkuo taho kere-tä. Ja tulha siin viel muisteltuu niitä kotpitäjä keskpisteitä, Sakkola kirkkuo ja Suvanno järvie. Liturgin ol Sakkula entine rovast Arvo Liesmaa ja Järvepeä kirkkokuo-ro esitystä johti sakkuloine tireh-työr Antti Kuisma.

Kaikki saattaa olla nyt paremmin, mutta sellaista tunnelmaa ei muodostu kuin lapsuutemme aikana. Tämän ajan lapsista on ehkä tunnelmaa nykyajassakin. Kuka tietää, mitä uutta on olemassa viiden- tai kuudenkymmenen vuoden kuluttua.

K-mäki.

A sit ko jumalanpalvelus ol pietty, läks kirkkoväk joukol tuomio-kirkkoseurakuntasallii Meritullitori varrel. Siel juotii kirkkokohvit ja syötii koakut ja kakkarat. Vaik piirakkoiha ne nykyis on ne kakkarat, sellasii soikulaissii. Niitä ol emännil varattun siin 600 paikkeil. Tuomiorovast Sares ol tietyst isäntän ja heä pit tervetuliaispuhhie sakkuloisvierailie, mis mainits, jot toivottavast työ nyt viihyttä mei peäkaupunkilaisporsaihe paris.

Sit kuultii rovast Liesmoa puhe. Se alko mukaval kaskul häne Sakkula-ajoiltoa, ko hää ol linjuril mää-nös johonki kyllä ja siin hää sit vierustoveriltoa ol kysynt yhtä Koasalaissie talluo. "A mie en tiije, ko mie uon teäl yhtä akkomaine ko sieki", ol mies vastant. Sit heä ol alkant miittii jossai nähnies kysyjeä ja vihoviime arvel sen sattunie Kivnieme markkinoil. Ko Liesmoa ol sanont, jot ei uo siel olt, kummastel mies kovast, jot mikä mies se sellane on, ko ei uo käynt Kivnieme markkinoilko. Lopuks lausu Liesmoa kiitokse ja ylistykse sanoi sakkuloisest jälkikasvust, nykynuorisost. Mikä arvokas pe-

HELMU UOSUKAINEN:

Vuoksen - Muolaan Nuorisoseurapiirin ja sakkolalaisten nuorisoseurojen toiminnasta

Vuoksen-Muolaan nuorisoseurapiirin puheenjohtajaksi valittiin edelleen maanvilj. Toivo Viskari, jota tehtävää hän on hoitanut jo lähes viisitoista vuotta. Piirin vuosikokous pidettiin Haparaisten nuorisoseuran talossa Lempäälän Kujussa. Varapuheenjohtajaksi valittiin maanvilj. Kauko Virolainen. Sakkolalaisten nuorisoseurojen osuus on ollut hyvin huomattava piirin toiminnassa. Haparaisten, Ylä-Suvannon, Petäjäjärven, Kiviniemen, Sakkolan kk. ja Lapinlahden nuorisoseurat ovat kantaneet vastuun monta kertaa juhlien järjestelyissä. Juhlien yhteydessä on pidetty paljon kilpailuja ja piiriä ovat edustaneet Haparaisten ja Ylä-Suvannon kansantanssijoukkueet. Etelä-Karjalan Nuorisoseuran kilpailuissa mm. Haparaisten nuorisoseura sai kiertopalkinnon omakseen. Yksinlaulu-, soitto-, lausunta- ja puhekilpailuihin ovat sakkolalaiset nuorisoseurojen jäsenet osallistuneet, sijoittuen monta kertaa ensimmäisille sijoille.

Haparaisten nuorisoseuralla on 60-vuotisjuhla tämän vuoden työohjelmassa, joka pidetään seuran omassa talossa ensi kesänä. Seuran historiikin on lupautunut kir-

maisemista virkistävät mieltämme. Ne yhdistävät meitä, asummepa missä maailmankolkassa tahansa. Siksi ovat jouluterveisenne tervan- neet oikean kaikupohjan.

Lähetämme vastatervehdyksemme ja hyvinvoinnitoivotuksemme Teille ja kaikille muillekin suuressa lännessä oleville heimolaisille ja ystävillemme.

Suvannon-Seutu

joittamaan maanvilj. Väinö Kekki.

Seuralla on toiminnassa tällä kertaa Kalevan nuorten työ, poikien ohjaajana on Kyösti Pajari ja tyttöjen Leena Söder. Kerran viikossa kokoontuvat nuoret kerho- ja harjoitusiltaan ohjaajiansa opastuksella. Kansantanssi- ja näytelmä-harrastus on päätetty myös sijoittaa ohjelmaan.

taan saada talletetuksi. Edustus-tehtävät, joulujuhla ja osallistuminen Imatran juhlaan ovat myös työohjelmassa.

Petäjäjärven nuorisoseuran työohjelmaan kuuluneen Petäjäjärven päivän viettäminen, joka jäi viime vuonna pitämättä. Kokoukset ja edustukset sekä käytännön asiat hoidetaan. Seuran esimiehenä toi-

Vuoksen—Muolaan nuorisoseurapiirin kesäjuhlassa Someron museon pihalla esitetään kansantanssijoukkuja. Tässä on menossa Kujanen.

Ylä-Suvannon nuorisoseuran esimies Yrjö Pekkanen kertoi että heidän seuransa työohjelmaan on otettu kielikerho, kansantanssijoukkueille osallistuminen ja maakuntajuhlille osallistuminen ensi kesäkuussa Imatralle.

Kiviniemen nuorisoseura jatkaa kotiseutukerhon toimintaa, koetaan kerhotyön avulla saada mahdollisimman tarkka ja hyvä kuva entisestä kotikylästä. Valokuvat, sukuselvitykset ja tarkka selostus kylän elämästä ennen sotia koete-

mii Kauko Virolainen ja sihteerinä Laina Nuora.

Lapinlahden ja Sakkolan kk. nuorisoseurojen toiminnasta ei ole tällä kertaa tietoa. Toivottavasti jokaisessa sakkolalaisessa nuorisoseurassa vaalitaan perinteitä ja tehdään työtä myös nykypäivän ja tulevaisuuden hyväksi. Erikoisen toivottavaa olisi, että yhä uudet nuoret sukupolvet tulisivat mukaan sekä tietoisiksi siitä, mikä merkitys on ollut ja on edelleen sakkolalaisella nuorisoseuratyöllä.

Y L L I K E R T O

Oli juhannusaatto kun tulin Kiviniemeen viettämään juhannusta ja ajoin tiekarhun Törötorin laitaan Liiuksen puolelle. Ajelin silloin Valkjärven pitäjän teitä. Kiviniemessä oli silloin kokot Pola-aholla ja poikien kanssa oltiin lähdössä niin tuli Liiuksen Ruuto siihen ja sanoi: "Kyllähän minäkin kokoille lähtisin jos annat tuo karhun kanssa kyydin". Minä venttiilit auki ja käänsin karhun, Ruuto karhun selkään ja sitten lähdettiin. Ensin sillalla piti ajaa hiljaa mutta sitten sitä lähdettiin, sillä kyllä pääsi 40 km tunnissa kun terät oli ylhäällä. Minä vein herran aivan kokkojen viereen. Kyllä oli toisilla hauskaa kun Ruutolla olivat kädet melko rasvaiset sillä eihän se mikään puhdas pirssiauto ollut.

Olin Toivosella auton, moottoriveneen ja traktorin kuljettajana. Hänellä kun oli se terveystarvonta vielä alkuasteilla ja asui Kiviniemessä, mutta oli hänellä jo potilaita, mm. eräs apteekkari ja täys huumorimies. Me oltiin paljon yksissä ja hyvinhän se menikin, sain monta hyvää hei! hei! ohjetta ja tässä nyt kerronkin yhden.

Silloin Toivonen asui Helanderin lesken talossa ja tämä leski oli oikein kissojen vihollinen. No niin. Apteekkari sanoi että menetkös käväisemässä apteekissa ja antoi pikkusen paperilappusen johon oli kirjoittanut latinaa. Enhän minä sitä ymmärtänyt enkä päässyt kärryille kun hän sanoi että tänään on iloinen ilta. Menin apteekkiin ja apteekkari luki lapun ja alkoi nauraa ja sanoi minulle että sano kaverillesi, että soittaa minulle mihin aikaan konsertti on ja antoi pikkusen pullon, ei ollut etikettiä eikä ottanut maksua. Nyt vasta pääsin selville kun otettiin pumpulia ja rätkä niistä pari pik-

kuista pakettia ja ne pantiin siinä 9 aikoihin illalla akkun vuorilautojen väliin. Me menimme toiselle puolelle tietä istumaan ojan laidalle ja eipä ollut kun tunnin verran niin jopa kissoja alkoi ilmestyä. Voi sitä musiikkia kun kissat yltyivät kaikkien voimiensa takaa laulamaan. Leski tuli ulos ja alkoi niitä ajamaan ulos ja pois, mutta ei ne lähteneet vaikka kuinka viskoi vettäkin niiden päälle. Koko yön se kesti ja arvoituksiksi se jäi monelle, minulle apteekkari sanoi että pidä tietonasi ja minä lupasin. Ollessani Kyyrölässä, jossa myös oli tuttu apteekkari, selitin hänelle ja sielläkin järjestettiin erään ikä-neidon akkun alle sama serenaadi.

Sitten tämä sama apteekkari, kerran kun oltiin kylvyssä, sanoi minulle että montakos vanhaa hyvää lääketta sinä tiedät? Minä luettelin muutamia niin hän sanoi että otahan paperia ja ala kirjoittaa ylös niin minä sanelen mitä muistan. Ja nyt hyvät lukijat saatte lääkkeiden nimet olkoonpa sairaus vaikka mikä niin aina löytyy lääke.

Akan nahkaa, Akaton laastaria, Ampu tutin tippoja, Elämän palsamia, Haka mummon elta tippoja, Halvaus vettä, Harakan varvaspulveria, Heikun keikumia, Heipparalla muoria, Helpottavan ryytiä, Hinku hunajaa, Huojentavan ryytejä, Hökö pulveria, Ihmisliimaa (=gelatiini), Iloleikin pulveria, Jakavia ryytejä, Jousan lihanjylykystä, Juutisen härän tippoja, Jääkärin rasvaa, Kaikensyövän voidetta, Kaisa pä torget, Karhun sappea, Katin keuhkotomua, Kolmennimistä, Kuivan paskan voidetta (=silmävoide), Kuolleen vuoteen juurta, Kusi mullin pulveria, Liiverlaave-ria, Lohisappea, Majan hauskaa, Matokassia, Mustia sydämen tip-

pojen, Naulaöljyä, Paholaisen pilausta, Paratiisin mansikoita, Pienen madon pulveria, Pyhän puun hartsia (=hammassärkyyn), Pään pirstystä, Pöhö suolaa, Rauhan tippoja, Rautatien tippoja, Reeta Juliaanaa, Rehellisyys pulveria, Saakelin pojan korvatippoja, Sielun vihollisen pilausta, Surun lievitys vettä, Syytön salvaa, Sätkä salvaa, Testamenttia, Uutisen Heikin tippoja, Vaaver veeveriä, Vanhan miehen pilkkua, Varpusen valitusta, Yhdeksän miehen voimaa, Yhdeksän syöpäläistä (aikuisille), Äidin armahdusta (=tutti), Ämmän nahkaa, Pirun paskaa, Nivel salvaa, Karsta voijetta.

Sitten kieltolain aikana sai apteekeista varpusen pesän niin siinä oli 8,50 gr pullon tipat.

Tilatkaa ensi vuodeksi SUVANNON SEUTU

Lehti voidaan tilata seuraavilla tavoilla:

— Jättämällä tilaus jollekin asiamiehellemme.

— Jos asiamiestä ei ole lähiseudulla ja teillä on tilaisuus hankkia useampia tilauksia niin ruvetkaa asiamieheksenne ja lähettäkää kaikki saamanne tilaukset samalla kertaa konttoriimme.

— Tilauksia ottavat vastaan myös kaikki postitoimistot.

— Lähettämällä tilaus suoraan postissa lehden konttoriin. Samaan kirjeeseen tai korttiin sopii useampiakin tilauksia.

— Postisiirtotilillemme n:o 47—30 763 voidaan maksaa kaikkia leh- delle tulevia maksuja. Muistakaa merkitä tilikortin kantaan, minkälaisesta maksusta on kysymys.

Toimitusjohtaja Aleks Kallosen ja konttorinhoitaja Nikolai Suikkasen kunniaksi järjestetystä juhlasta. Vasemmalta: Nikolai Suikkanen, Aleks Kallonen, Aune Harhala ja Yrjö Raaska.

Lempäälän Seudun Osuuskassan

syyskokous pidettiin osuuskassan kokoushuoneessa perjantaina 29. 11. Sen avasi hallintoneuvoston puheenjohtaja agronomi Sampsa Aaltio todeten, että kuluva vuosi on tuonut uusia henkilöitä osuuskassan johtoon, kun kesäkuun lopussa osuuskassanjohtaja Aleks Kallonen ja heinäkuun lopussa konttorinhoitaja Nikolai Suikkanen jäivät eläkkeelle.

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin maanviljelijä Matti Riikonen ja sihteeriksi toimitusjohtaja Kalevi Kallonen. Toimitusjohtaja, varatuomari Harry Hällberg selosti osuuskassan kehitystä todeten, että koko alkuvuoden ajan pysähdyksissä ollut talletustoiminta on nyt osoittamassa elpymisen merkkejä. Lainojen kysyntä on kuitenkin ollut vilkasta, josta johtuen rahatilanne on jatkuvasti pysynyt kiireänä. Hallintoneuvostoon erovuoroisten jäsenten tilalle valittiin johtaja Aleks Kallonen, Lauri Ylinen, Albert Rautaneva, Matti Naskali, Toivo Partanen, Valde Nikkilä, Otto Haavisto, Viktor Ryyppö, Juho Kallonen, Aarno Vaden, Eero Kökö, Väinö Valtonen, J. A. Kilpinen,

Antero Keskinen ja maanviljelijä Väinö Hevonjoja. Tilintarkastajiksi valittiin edelleen Jalmari Naskali, Kalle Solin ja Eira Ali-Marttila sekä varalle Matti Riikonen, Sulo Kopra ja Yrjö Alvi.

Vahvistettiin otto- ja antolainausrajat.

Kokouksen päättyttyä pidettiin toimitusjohtaja Aleks Kallosen ja konttorinhoitaja Nikolai Suikkasen kunniaksi juhlatilaisuus, jossa osuuskassan puolesta metsätietnikko Hugo Anttila kiitti pitkäaikaisesta ja uskollisesta työstä kassan hyväksi. Kassanhoitaja Aune Harhala ojensi molemmille muistolahjan. Hallinnon jäsenten ja työtöveiden puolesta kiitti sähkötekniikko Yrjö Raaska johtaja Kallosta ja konttorinhoitaja Suikkasta ja ojensi samalla myös arvokkaat muistolahjat.

Toimitusjohtaja Tuomas Kaasalainen ojensi vielä osuuskassajärjestön kultaisen ansiomerkin konttorinhoitaja Suikkaselle.

No ko on oikei nälkä ni syöpäik härähännä.

VAINAJIA

Emilia Kuisma os. Hynnä synt. 8. 11. 1890 Sakkolassa, kuoli 26. 9. 1963 Valkeakosken sairaalassa.

Mikko Ollikainen synt. 21. 9. 1893 Sakkolassa, kuoli 9. 10. 1963 Lempäälässä. Maanviljelijä ja liikemies Mikko Ollikainen oli laajalti tunnettu liikemies, porsaiden ja muidenkin eläimien myyjänä ja välittäjänä, kuoli äkillisesti sydänhalvaukseen vierailukäyntinsä aikana.

Heleena Huuska synt. 12. 11. 1894 Sakkolassa, kuoli 7. 10. 1963 Orivedellä.

Aleksanteri Kyllästinen synt. 6. 12. 1899 Sakkolassa, kuoli 7. 10. 1963 Leppävedellä. Hän oli syntynyt Lapinlahdessa ja oli tunnettu kovana maamiehenä ja puutarhuriina. Puutarhaopin hän sai Jortikalta, Kekkilä lannoitteiden keksijältä. Hän toimi myös postin kuljettajana Kiviniemen ja Lapinlahden välillä. Vähää ennen talvisotaa hän osti maatilan Käkisalmen läheltä. Evakkoaikana hän toimi Jyväskylän kaupungin puutarhoissa. Sitten hän osti pikkutilan Laukaan Leppävedeltä.

Edvard Hännikäinen synt. 17. 9. 1902 Sakkolassa, kuoli 15. 10. 1963 Messukylässä.

Anna Vulli os. Valtonen synt. 6. 7. 1903 Sakkolassa, kuoli 17. 9. 1963 Valkeakosken sairaalassa.

Viljo Johannes Heino synt. 28. 4. 1908 Kajaanissa, kuoli 28. 10. 1963 Tampereen keskussairaalassa. Hän tuli nuorena poikana Kiviniemeen, jossa työskenteli auton asentajana talvisotaan asti. Sitten hän oli Tampereella samanlaisissa tehtävissä kunnes perusti Lempäälään autohuoltoaseman, jota hoiti menestyksellisesti kuolemaansa saakka. Hän otti osaa myös aatteellisten seurojen toimintaan ja oli nytkin Kivi-

PAAVO SUSITAIVAL:

Karjalainen pataljoona (Er. P 6) talvisodassa

Kun Paavo Susitaival on ottanut tehtäväkseen kuvata yhden erillisen pataljoonan vaiheita, on syytä jo etukäteen uskoa kirjan kertovan jostain tavallisuudesta poikkeavasta talvisodan yksiköstä.

On ehkä asialle eduksi, että nyt vasta yli kahden vuosikymmenen kuluttua palataan varmoinen asiakirjatietoihin nojautuen esimerkiksi Keljan verilöylyn päivään, sillä tarpeeksi pitkä etäisyys tarvitaan, ennenkuin tajutaan mikä merkitys tuon päivän ja yön tapahtumilla oli koko Taipaleen rintaman jatkuvalle kestämiselle.

Kirja on erittäin mielenkiintoinen sellaisellekin, joka ei tunne paikkoja ja olosuhteita, puhumattaakaan sellaisista, jotka kirjan sivuilta voivat elokuvan tavoin seurata pataljoonan hyökkäystä paikallistuntemuksensa perusteella.

Kirja on myöhästynyt kunnianteko niille Kaukolan, Räisälän ja Sakkolan miehille, joista Er.P 6 oli muodostettu.

niemen nuorisoseuran varapuheenjohtaja.

Juho Jortikka synt. 1. 1. 1883 Sakkolassa, kuoli 1. 11. 1963 kotonaan Mouhijärvellä.

Eemil Hinkkanen synt. 8. 5. 1899 Sakkolassa, kuoli 17. 11. 1963 Tampereella.

Juuri lehtemme painoon mennessä saimme tietää että teatterinjohtaja Väinö Renvik on kuollut 25. 11. Savonlinnassa. Hän toimi useita vuosia Etelä-Karjalan Nuorisoseuran palkkaamana näytelmäohjaajana. Elämäntavoiltaan raittiina, rauhallisena ja kärsivällisenä, sekä etevänä ammattimiehenä hän oli toimessaan hyvin pidetty.

Esikunta ja esikuntakomppania oli pääasiassa käkisalmelaisista koostunut.

Vetäytymisvaiheen aikana Raudusta Kiviniemen sillanpäähän oli pataljoonan kohdalla enemmänkin hajanaista toimintaa, eikä viivytys-taistelun luonteesta johtuen laajempaa yhtenäistä toimintaa voitukaan harjoittaa.

Vihollisen saatua joulun aluspäivinä haltuunsa koko Suvannon etelärannan ja Taipaleessa osia myös joen pohjoispuolelta, siirrettiin Er.P 6 III AK reserviksi.

Laajalla operoimisalueellaan valmisti vihollinen kuitenkin Vuoksen ja Suvannon ylitystä, odotellen jään vahvistumista. Levottomana seurattiinkin ylemmissä portaissa tilanteen kehittymistä.

Jouluaamuna noin 5.30 ylittikin vihollinen Suvannon laajalla rintamalla, yllättäen osittain puolustajat ja päästenkin pureutumaan monin paikoin rantaan. Päivän kuluessa lyötiin vihollinen kuitenkin takaisin muualla paitsi Keljan peltoaukeiden kohdalla, joka olikin vihollisen painopiste.

Kolme kertaa päivän ja yön kuluessa yrittivät puolustajat vastaiskuin tuhota rantaan päässeet vihollisen siinä kuitenkin onnistumatta. Syynä lienee ollut osittain virheellinen tilannearviointi.

Verraten kapealla kaistalla oleva vihollinen tulitti hyökkääjiä yli kolmellakymmenellä konekiväärillä, puhumattakaan pienemmistä kone-tuliaseista. Lisäksi ampui vihollinen suorasuuntauksella Suvannon eteläpuolelta.

Huolimatta hirvittävästä tappiostaan syötti vihollinen joukkoja lisää Suvannon jälle, osan onnis-

tuessakin pääsemään rantaan pääseiden vahvistukseksi.

Kelja sitoi joukkoja joita olisi tarvittu Taipaleessa, jossa pelättiin vihollisen tehostavan toimintaansa.

10 Divisioonan Esikunnassa suoritettiin joukko nopeita järjestelyjä. Er.P 6 siirrettiin autoilla Divisioonan alueelle, tarkoituksena käyttää vastaiskuun. Eversti Nurmim vapautettiin muista tehtävistä ja määrättiin johtamaan toimenpiteitä Keljassa.

Eversti Nurmella oli selvä määräys. Kelja on puhdistettava.

Ei ole asiallista edes osittain ryhtyä kuvaamaan mitä tapahtui. Se on kuvattu yksityiskohtaisesti kirjassa. Otan kuitenkin kappaleen sivulta 146.

"Lopullisesti ratkaisi taistelun Keljassa Er.P 6 miesten aito hyökkäyshenki. Pataljoona pystyi siihen mihin kolme aikaisempaa yritystä eivät olleet pystyneet ja löi sitä lukumäärältään ja aseistukseltaan vahvemman vihollisen oloissa, joissa hyökkäys teoreettisesti on mahdoton. Voitollinen hyökkäys avoimen kentän yli puutteellisen tulivalmistelun jälkeen puoltasataa tulittavaa konekivääriä vastaan kranaatti- ja pommisateessa on maineikas teko".

Voitto oli saatu mutta se oli kallias. Yli puolet pataljoonan taisteluvahvuudesta oli kaatunut tai haavoittunut. Kaikki etulinjan upseerit olivat kaatuneet tai pahasti haavoittuneet.

Kirjassa on tarkoituksella jätetty kuvaamatta kapteeni Saarelainen, joka komensi Er.P 6:a, mies jonka persoonalla oli varmasti ratkaiseva osuus pataljoonan menestykseen. Tämä pohjoiskarjalainen mies oli

paitsi sotilas myös ihminen. Hänessä yhtyivät paitsi psykologin ja hyvän ihmistuntijan tarpeelliset ominaisuudet myös lämmin inhimillisuus, joka parhaiten tuli esille Keljan verilöylyn jälkeisenä yönä. Saarelainen istui pienen jäljellä olevan komentoportaansa keskellä aution pirtin pöydän ääressä ja — itki. Ihmisten mielettömyyden aikaansaannos oli vienyt yhden päivän aikana pataljoonasta yli puolet miehistä, joihin oli jo ehtinyt kiintyä.

Jotain oli parantumattomasti ratkennut hänen sisimmässään eikä sitä paljonkaan lievittänyt Mannerheimin eikä muidenkaan korkeiden komentajien henkilökohtaiset kiitokset hyvin suoritetusta työstä.

Pataljoonan tie kulki sitten Taipaleen taistelujen hurjiin kamppailuihin, joissa pataljoonan rivit edelleen harventuivat.

Everstiluutnantiksi ylennyt Oiva

Saarelainen on poistunut joukosta, mutta tänäkin päivänä kulkee joukossamme miehiä, joiden yhä pahe-nevat vammat on saatu Keljan tai Kirvesmäen tulihelvetissä.

Kirjassa on joukko valokuvia ja selviä piirroksia, jotka antavat elävän kuvan taistelumaastosta.

Talvi- ja jatkosodasta on kirjoitettu paljon kirjoja, mutta siitä huolimatta tähän kirjaan kannattaa tutustua muidenkin kuin Er.P 6 miesten, sillä se todistus siitä mihin luja toveruus ja hyvä päällystön ja alaisten yhteishenki johtaa vaikeissakin olosuhteissa.

Uuno-A. Pulakka

* * *

Suvanto-Säätiö tulee 7. 3. 1957 tehdyn päätöksen perusteella jakamaan Er.P 6:n muistojulkaisun pataljoonassa taistelleille Sakkolan miehille, taikka pataljoonan riveissä kaatuneiden lähiomaisille.

oli Tampereella 23. 10. Se teki monia päätöksiä ja antoi toivomuksia lehden toimituskunnalle. Tärkeä päätös oli se ettei lehden hinta kohoaa vaan pysyy edelleen ensi vuotenakin kolmena markkana kohonesta kustannuksista huolimatta. Lehden koko, kuvitus ja ilmestymisajat pidetään ennallaan. Toivomme että uudistaisitte tilauksen ajoissa.

Joulu alkaa lähestyä nopeasti ja joululahjojen osto ja valinta tuomonenlaisia pulmia tänä runsauden aikana. Uskallamme vaatimattomasti esittää erästä joululahjaa sellaisille ystäville, jotka asuvat kaukana, jopa ulkomailla saakka. Tilatkaa heille ensi vuodeksi Suvannon-Seutu. Olemme painattaneet aistikkaita, nelivärisiä lahjakortteja, joissa on samalla joulujauha ja uudenvuoden toivotus, joilla voitte sitten tästä lahjasta ilmoittaa. Kortteja on maksutta saatavissa kaikilta asiamiehiltämme sekä lehden konttorista.

RAJAPYYKKEJÄ

92 vuotta täytti 20. 11. vanha-emäntä Anni Suokas Lempäälässä. Hän on kotoisin Kiviniemestä, jossa suoritti elämäntehtävänsä emäntänä ja perheenäitinä. Korkeasta iästään huolimatta hän on vielä hyvässä hengen- ja ruumiinvoimissa.

80 vuotta täytti 2. 9. leskiemäntä Heleena Räikkönen Lempäälän Hollossa. Hän on syntynyt Valkjärvellä, mutta eli vuosikymmeniä Kiviniemessä.

70 vuotta täytti Orivedellä 23. 10. maanviljelijä Albert Viskari. Hän on kotoisin Sakkolan Vilakkalasta ja oli aikanaan tunnettu etevänä kansansoittajana omassa ja naapuripiirissä, sekä melkein koko itäisellä Kannaksella.

70 vuotta täytti 31. 10. Johannes (Juhani) Repo Kolhossa, kotoisin Vilakkalasta.

70 vuotta täytti 16. 11. emäntä Maria Koironen, os. Rämö Halikon Nikkilässä. Hän on syntynyt Kiviniemessä ja kävi nuorena Ehsenvaaran karjanhoitokoulun. Hän solmi avioliiton Filemon Koirasen kanssa ja on uhrannut elämänsä parhaat vuodet kodilleen, kasvattaen ja kouluttaen lapsensa. Hän on ollut etevä ja tarmokas karjanhoitaja ja aina valmis auttamaan naapureitakin niissä asioissa.

Huomautamme vielä kirjoituskilpailustamme, joka kestää vuoden loppuun. Kun kaivelette muistinne komeroita löydätte varmasti sellaisia tapauksia ja sattumuksia, joita voitte kertoa lehtemme kautta naapureille ja kohtalotovereille.

Suvannon Seutu toivottaa lopuksi oikein hyvää ja rauhallista joulua kaikille lukijoilleen ja ystävilleen.

Hän oli mukana Kiviniemen nuorisoseuran toiminnassa, kuuluen mm. seuran sekakuoroon. Marttojen toimintaan hän on myös osallistunut vuosikymmenien aikana sekä puheenjohtajana että johtokunnan jäsenenä.

70 vuotta täytti 19. 10. 1963 Turussa rouva Anna Kaitala. Hän on syntynyt Kokemäellä, mutta tuli jo nuorena Kiviniemeen konttoristiksi, solmi avioliiton tehtailija Kaitalan kanssa. Rouva Kaitala osallistui Kiviniemen—Röykkylän rukoushuoneyhdistyksen toimintaan, laulaen mm. sekakuorossa. Hän toimi myös marttayhdistyksessä olleen sihteerinä useat vuodet, maanpuolustustehtävissä hän oli myös mukana. Elämänsä iltpäivää Anna Kaitala viettää tyttärensä ja hänen perheensä luona Turussa. Hän on pirteä ja aikaansa seuraava, muistelee entisiä naapureita ja ystäviä.

60 vuotta täytti 29. 4. Lyydia Kinnunen os. Heikkonen Lempäälässä, kotoisin Kiviniemestä.

60 vuotta täytti 29. 10. liikemies ja maanviljelijä Matti Naskali Lempäälässä. Hän oli tunnettu kuuluisien Sakkolan porsaiden myyjänä ja kuului hänen toimintalueeseensa koko maa. Hän oli pitkän ajan myös Sakkolan kunnan ulosottomiehenä. Erilaisten aatteellisten seurojen ja urheilutoimintaan hän otti myös osaa. Lempäälässä hän on myös kuulunut kunnallisiin lautakuntiin, osuuskassan hallinto-

neuvostoon sekä Suvanto-Säätiön valtuuskuntaan.

60 vuotta täytti 1. 10. maanviljelijä Albert Nihti Punkalaitumella. Hän on kotoisin Sakkolan Ojaniemestä. Hän on Punkalaitumen Karjala-seuran perustajajäsen ja puheenjohtaja sekä Punkalaitumen maamiesseuran johtokunnan ja Punkalaitumen Osuuskunnan hallituksen jäsen. Hän kuuluu myös Punkalaitumen sosiaalilautakuntaan ja on Koskioisten kansakoulun taloudenhoitajana.

60 vuotta täytti 25. 11. Aino Karhu os. Kekki Lempäälässä, kotoisin Pannusaarelta.

60 vuotta täytti 25. 11. kaupanhoitaja Toivo Meskanen Lempäälässä. Hän on kotoisin Pannusaarelta.

50 vuotta täytti liikkeenharjoittaja Aili Kareinen os. Käppi 11. 10. Äänekoskella. Hän on entisiä kiviniemeläisiä.

50 vuotta täytti 22. 10. vartija Eino Nuora Laukaan Leppävedellä. Hän on syntynyt Petäjärveltä.

50 vuotta täytti 8. 11. maalari ja kirvesmies Jaakko Käppi Lempäälän Kuljussa. Hän on syntynyt Kiviniemestä.

50 vuotta täytti 17. 11. Lappeenrannan varuskunnan kapelimestari Erik Magnus Nurminen. Hän on syntynyt Espoossa, mutta toimi soittaja-aliupseerina JP 4:ssä Kiviniemessä useita vuosia ennen talvisotaa. Hän oli jonkun vuoden mm. Kiviniemen sekakuoron johtajana. Hän sai musiikkivänrikin arvon 1945 ja nimitettiin musiikkikapteeniksi 1959. Hän on toiminut kapelimestarina Helsingin ja Vaasan varuskunnissa ja tuli nykyiseen virkaansa 1956.

50 vuotta täytti 15. 11. rouva Aili Partanen os. Raaska Viialassa. Hän vietti syntymäpäiväänsä yhtä aikaa miehensä, liikkeenharjoittaja Olavi Partasen kanssa, jonka 50-vuotispäivä oli 3. 12.

Tämä on lehtemme viimeinen numero tältä vuodelta. Kiitän tässä lukijoita siitä että olette jaksaneet olla mukana ja seurata kirjoituksiamme. Työmme on ollut monesakin mielessä puutteellista, mutta olemme parhaamme mukaan koettaneet vaalia syntymäseutumme muistoa. Näissä merkeissä olemme tavanneet ja toivomme että tapaisemme jatkuisi ensi vuotenakin. Suvannon-Seudun asiamieskokous

**SÄÄSTÖTILI
on talon
NURKKAKIVI**

KANSALLIS-OSAKE-PANKKI

VIIALAN KONTTORI

MAASEUTUVÄKI

Viisi palveluvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Säksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvitessanne luottoa tarpeisiinne. Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

Lempäälän Seudun Osuuskassa

Suvannon Seutu

ilmestyy v. 1963 6 kertaa vuodessa ja maksaa 3:— vuosikerta. Ilmoitusmaksu halpa ja suuremmista ilmoituksista alennus.

Toimituksen osoite:

Viiala 4.

Postisiirtotili 47-30763

Toimitus

Päätoimittaja: Iivari Karpanmäki. Toimit.siht. Matti Riikonen.

Muu toimituskunta: Yrjö Raaska, Viktor Ryyppö, Helmi Uosukainen, Uno Pulakka.

LIHA-, MAITO- JA
SEKATAVARAKAUPPA

H. ja T.
Pursiainen

VIIALA - PUH. 206

HYVIEN

KELLOJEN

MYYMÄLÄ

Viialan
Kelloliike

PUH. 260

JOULUOSTOKSET

edullisesti myymälöistämme

Viialan Osuusliike puh. 8

Er. P 6

kokoontuu 27. 12. klo 14 Tampereelle Kalevankankaan hautausmaalla. Myöhemmin iltajuhla Kauppaseurassa.

Johtokunta

TAMPEREEN SEUDUN

OSUUSKASSA

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kun tarvitsette

- elintarvikkeita
- taloustarvikkeita
- maataloustarvikkeita
- erikoistavaroita
- erikoisetuja

palvelee Teitä

Tuotanto

Nyt on paras aika hankkia

JÄÄKAAPPI

edullisesti meiltä

TUOMME TAI LÄHETÄMME RAHTIVAPAASTI.

RAASKAN SÄHKÖLIKE

VALKEAKOSKI
Sääksmäentie 17
Puh. 41 810

VESILAHTI
os. Lempäälä, Mantere
Puh. 78 541